

CPB in de fout over selectie kinderen op basisschool

Sorteren op jonge leeftijd zet leerlingen die van huis uit toch al minder meekrijgen op school op nog grotere achterstand

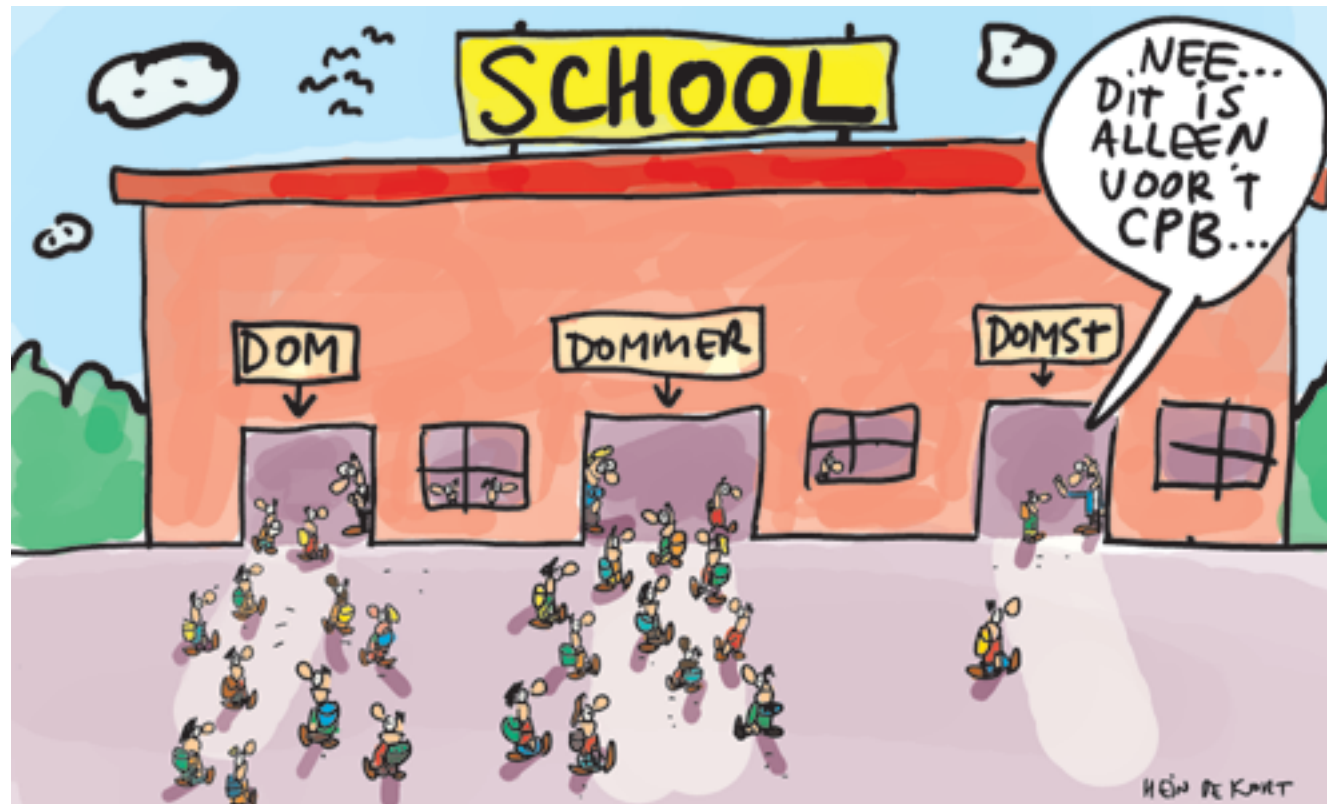
Eduard Bomhoff

Het Centraal Planbureau (CPB) kwam vorige week maandag met een nieuw rapport over het onderwijs. Grote aandacht in de media kreeg aanbeveling nummer één: zet leerlingen met soortgelijke leerprestaties bij elkaar en ze leren meer. Elke basisschool die groot genoeg is voor parallelklassen zou de kinderen voortaan moeten sorteren op hun begaafdheid, volgens het CPB. Dat kost bovendien niks, in tegenstelling tot andere opties, waarvoor minister Jet Bussemaker van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap eerst nog geld moet vinden.

De stelligheid van de aanbeveling staat haaks op het feit dat het CPB zelf niets heeft onderzocht en alleen kan verwijzen naar één enkele studie van de Frans-Amerikaanse econoom Esther Duflo over Kenia. De CPB-onderzoekers (als dat niet een te groot woord is voor de schrijvers van dit rapport) hebben gemist dat die ene studie drie jaar na publicatie om statistische fouten is weerlegd. De kritiek kwam van Joshua Angrist, een hoogleraar aan het Massachusetts Institute of Technology in het Amerikaanse Cambridge en bekend expert op het gebied van statistische methoden in de onderwijseconomie. Dat heeft het CPB helaas gemist, hoewel elders in het rapport veel eerder kritisch werk van Angrist wel wordt aangehaald.

Het is al riskant om de belangrijkste aanbeveling van een rapport te baseren op één enkel onderzoek, uitgevoerd in een land dat meer dan tien keer zo arm is als Nederland. Domweg gênant wordt het om dan niet na te gaan hoe dat ene onderzoek is ontvangen door vakgenoten.

Van de studies over het sorteren van

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIËELE DAGBLAD

De voornaamste conclusie uit het CPB-rapport berust op één intussen weerlegd rapport over Afrika

schoolkinderen die ik ken, is waarschijnlijk de best onderbouwde het artikel van Eric Hanushek (Stanford) en Ludger Woessmann (München) in de *Economic Journal*: 'Does early tracking affect educational inequality and performance?' Drie andere artikelen van Hanushek figureren in de literatuurlijst van het CPB-rapport, maar net deze internationale studie ontbreekt.

Om statistische redenen, die experts als Angrist en Hanushek in hun werk uitvoerig onderbouwen, is het kansrijker

om onderwijsbeleid te evalueren met internationale vergelijkingen dan met studies naar één enkel land. En dit is wat Hanushek en Woessmann concluderen: het sorteren van schoolkinderen maakt de ongelijkheid in de resultaten van kinderen en scholen groter. Bovendien lijkt het alsof het sorteren van kinderen ook nog de gemiddelde prestatie op school negatief beïnvloedt.

Hanushek en Woessmann zien natuurlijk ook de verleiding van het idee om kinderen te sorteren: leerkrachten

kunnen hun stijl van werken aanpassen aan het gemiddelde niveau van de klas. Hun internationaal onderzoek wijst echter uit dat sorteren op jonge leeftijd geen goed idee is. Kinderen verschillen toch al voor wat betreft het ouderlijk huis; vaders en moeders met een hoge opleiding en een goed inkomen kunnen hun kinderen thuis zo veel extra meegeven. Sorteren op jonge leeftijd vergroot de achterstand van andere kinderen die thuis misschien weinig Nederlands horen, en niet naar een kast vol kinderboeken kunnen grijpen.

In een later overzichtsartikel toetsen Hanushek en Woessmann hun eigen uitkomsten aan onderzoek van anderen. Ze ageren in hun conclusie nogmaals tegen het sorteren van schoolkinderen. Je zou kunnen denken dat sorteren overweging verdient omdat het zo geweldig stimuleert voor de beste leerlingen, maar zelfs een positief effect voor de hoogbegaafden vinden zij niet: ook voor de top 5% van de schoolkinderen heeft sorteren geen positief effect. Dit overzichtsartikel van Hanushek en Woessmann is al 421 keer geciteerd (maar niet door het CPB) en heeft veel rijkere verwijzingen naar de literatuur over het sorteren van kinderen dan de enkele referentie uit Kenia waar het CPB aanbeveling nummer één op bouwt.

De 350 pagina's van het CPB-rapport zullen ongetwijfeld veel zinvolle inzichten bevatten. Maar de voornaamste conclusie die sinds het verschijnen van het rapport vorige week zo veel aandacht kreeg berust op één, intussen weerlegd rapport uit Afrika. Dat is het niveau van het CPB onwaardig.

Eduard J. Bomhoff is hoogleraar aan Monash University in Kuala Lumpur. Van 1970 tot 1973 werkte hij als leraar in Kenia.